

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľa **B P**, bývajúceho v K, zastúpeného JUDr. M K, advokátkou so sídlom v K, proti odporkyni **L P**, bývajúcej v K, zastúpenej JUDr. M T, advokátom so sídlom v K, za účasti mal. P P, zastúpeného Ú, **o rozvod manželstva a úpravu práv a povinností rodičov k maloletému dieťaťu**, vedenej na Okresnom súde Košice II pod sp. zn. 13 C 518/2004 a na Krajskom súde v Košiciach pod sp. zn. 8 CoP 8/2007, rozhodol o námietke zaujatosti sudkyne

t a k t o :

Sudkyňa Krajského súdu v Košiciach JUDr. Diana Solčányová **nie je vylúčená** z prejednávania a rozhodovania veci.

O d ô v o d n e n i e :

V konaní o odvolaní proti rozsudku Okresného súdu Košice II z 29. novembra 2006 č.k. 13 C 518/2004-108, ktoré je na Krajskom súde v Košiciach vedené pod sp. zn. 8 CoP 8/2007, vzniesol navrhovateľ námietku zaujatosti voči JUDr. Diane Solčányovej, predsedníčke senátu odvolacieho súdu, ktorý má vec prejednať a rozhodnúť. Námietku odôvodnil tým, že menovaná sudkyňa v čase jej pôsobenia na okresnom súde predsedala senátu, prísediacou ktorého bola aj navrhovateľova matka.

JUDr. Diana Solčányová vo vyjadrení k námietke zaujatosti potvrdila, že bola predsedníčkou senátu okresného súdu, a pripustila, že matka navrhovateľa mohla byť prísediacou tohto senátu. Dodala však, že na Krajskom súde v Košiciach pôsobí viac ako 12 rokov, v priebehu ktorých matku navrhovateľa nestretla, nepamätá si na ňu a nemá s ňou žiadny vzťah. Necíti sa byť v danej veci zaujatá, nepozná účastníkov konania ani ich právnych zástupcov a nemá vzťah k prejednávanej veci.

Opodstatnenosť námietky navrhovateľa o zaujatosti sudkyne Krajského súdu v Košiciach posudzoval Najvyšší súd Slovenskej republiky (§ 16 ods. 1 O.s.p.) z aspektu existencie

dôvodov, pre ktoré je sudca vylúčený z prejednávania a rozhodovania vecí. Vychádzal pritom z toho, že sudcovia sú vylúčení z prejednávania a rozhodovania vecí, ak so zreteľom na ich pomer k veci, k účastníkom alebo k ich zástupcom možno mať pochybnosti o ich nezaujatosti (§ 14 ods. 1 O.s.p.).

Účelom ustanovenia § 14 ods. 1 O.s.p. je prispieť k nestrannému prejednaniu vecí, k nezaujatému prístupu súdu k účastníkom alebo k ich zástupcom a tiež predísť možnosti neobjektívneho rozhodovania. Skutočnosťou, ktorá je z hľadiska vylúčenia sudcu považovaná za právne relevantnú, je vzťah sudcu, a to buď k veci (kedy má sudca svoj konkrétny záujem na určitom spôsobe skončenia konania a rozhodnutia o veci), alebo k účastníkom konania (o taký vzťah ide vtedy, ak sudca má k účastníkovi konania osobný vzťah, so zreteľom na ktorý možno mať pochybnosti o jeho nezaujatosti) a napokon k zástupcom účastníkov konania.

Súčasťou základného práva na prejednanie vecí pred nestranným súdom podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky nie je povinnosť súdu vyhovieť návrhu účastníka súdneho konania, ktorý podal takýto návrh podľa § 15 O.s.p. a vylúčiť označeného sudcu z ďalšieho prejednávania a rozhodovania vecí pre zaujatosť. Obsahom základného práva na prejednanie vecí nestranným súdom je iba povinnosť súdu prejsť každý návrh oprávnenej osoby na vylúčenie sudcu z ďalšieho prejednávania a rozhodnutia vecí pre zaujatosť a rozhodnúť o ňom (viď uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 27/98 z 25. marca 1998). I keď zákon v § 14 ods. 1 O.s.p. spája vylúčenie sudcov z prejednávania a rozhodovania vo veci nielen so skutočne preukázanou zaujatosťou, ale aj vtedy, ak možno mať čo i len pochybnosť o ich nezaujatosti [viď tiež zásady prijaté judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva, podľa ktorých spravodlivosť nielenže musí byť poskytovaná, ale musí sa tiež javiť, že je poskytovaná ("justice must not only be done, it must also be seen to be done")], nemožno prehliadať, že rozhodnutie o vylúčení sudcu podľa § 14 ods. 1 O.s.p. predstavuje výnimku z významnej ústavnej zásady, že nikto nesmie byť odňatý svojmu zákonnému sudcovi (čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky). Vzhľadom na to možno vylúčiť sudcu z prejednávania a rozhodovania pridelenej veci len celkom výnimočne a len zo skutočne závažných dôvodov, ktoré sudcovi zjavne bránia rozhodnúť v súlade so zákonom, objektívne, nezaujato a spravodlivo.

Z hľadiska posúdenia opodstatnenosti účastníkom vznesenej námietky zaujatosti nie je rozhodujúci jeho osobný názor, domnienka alebo úvaha. Nemožno preto bez ďalšieho brať na

zreteľ len samotné pochybnosti účastníka o vzťahu sudcu k prejednávanej veci, k účastníkom konania alebo k ich zástupcom, ale vždy treba posúdiť skutočnosti, ktoré viedli k tomu, že účastník pochybuje o objektívnosti sudcu. Nadriadený súd môže vylúčiť namietaného sudcu z prejednávania a rozhodovania veci až vtedy, keď je evidentné, že vzťah sudcu nie je len tvrdý, ale že skutočne existuje a svojou povahou a intenzitou vykazuje znaky relevantné v zmysle § 14 ods. 1 O.s.p.

V danom prípade navrhovateľ nenamieta, že by JUDr. Diana Solčányová mala priamy vzťah k veci alebo k účastníkom konania. Naznačuje ale, že cez osobu navrhovateľovej matky má namietaná sudkyňa právne relevantný vzťah k účastníkovi konania, so zreteľom na ktorý by (podľa názoru navrhovateľa) mohli vzniknúť pochybnosti o nezaujatosti namietanej sudkyne.

Najvyšší súd Slovenskej republiky pri posudzovaní námietky zaujatosti vznesenej proti menovanej sudkyňi vzal na zreteľ mnohotvárnosť medziľudských (najmä profesionálnych, kolegiálnych vzťahov sudcov, ale tiež rodinných a príbuzenských vzťahov účastníkov konania). Pokiaľ navrhovateľ naznačuje existenciu akéhosi sprostredkovaného vzťahu [účastník konania - jeho matka (bývalá prísediaca) - vec prejednávajúca sudkyňa], so zreteľom na ktorý by (podľa názoru navrhovateľa) mohli vzniknúť pochybnosti o nezaujatosti sudkyne, považuje Najvyšší súd Slovenskej republiky za potrebné zopakovať to, čo už uviedol v iných rozhodnutiach (viď napr. uznesenia sp. zn. Nc 142/99, Nc 1/2000, ale tiež 3 Nc 24/2007), že dôvodom na vylúčenie sudcov nemôže byť samotná okolnosť, že sú (boli) v služobnom kontakte so sudcom (prísediacom), ktorý je príbuzným niektorého z účastníkov konania. Sudca je pri výkone svojej funkcie nezávislý a zákony a iné všeobecne záväzné právne predpisy vykladá podľa svojho najlepšieho vedomia a svedomia; rozhoduje nestranne, spravodlivo, bez zbytočných prietahov a len na základe skutočností zistených v súlade so zákonom (viď § 2 ods. 2 zákona č. 385/2000 Z.z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov). Vzájomné vzťahy sudcov (tiež sudcov a prísediacich) vykazujú vo všeobecnosti znaky čisto profesionálnosti a kolegiality, ktoré ešte v ničom nezakladajú možnosť vzniku pochybností o ich nezaujatosti alebo neobjektívnosti. Až v prípade, že by ich vzťah prerástol cez takto chápaný profesionálny rámec a nadobudol by charakter bližšieho osobného (napr. priateľského) vzťahu, mohla by takáto okolnosť byť dôvodom pre vylúčenie sudcu z prejednávania a rozhodovania veci.

Medziľudské vzťahy sa vytvárajú vo vnútornej sfére človeka, preto môžu byť posudzované (z hľadisk významných v zmysle § 14 ods. 1 O.s.p.) len podľa vonkajších znakov a prejavov konania alebo správania sa ľuďí. Len na podklade ich posúdenia možno následne prijať záver, či určitý vzťah sudcu k účastníkovi konania alebo k ich právnym zástupcom je spôsobilý ovplyvniť objektivnosť prejednávania a rozhodovania veci sudcom.

Navrhovateľ v námietke zaujatosti zotrval len na konštatovaní skutočnosti, že jeho matka (ako prísediaca) a namietaná sudkyňa (ako predsedníčka senátu) boli pred rokmi zaradené do jedného senátu okresného súdu a už z tejto skutočnosti samotnej vyvodil svoje pochybnosti o nezaujatom rozhodovaní sudkyne. Netvrdil, že by niekdajší pracovný, kolegiálny (vecný) vzťah namietanej sudkyne a prísediacej (jeho matky) v čase pracovného zaradenia do jedného senátu okresného súdu prekročoval rámec čisto profesionálneho vzťahu, alebo že by tento rámec bol neskôr prekročený. Navyše, neuviedol nič, čo by nasvedčovalo tomu, že ním označený „vzťah“ pretrváva ešte aj v súčasnosti. V zhode s tým aj JUDr. Diana Solčányová uviedla, že jej pracovné (služobné) kontakty s niekdajšou prísediacou ustali, matku navrhovateľa po dobu 12 rokov ani len nestretla a nepamätá si na ňu.

So zreteľom na vyššie uvedené dospel Najvyšší súd Slovenskej republiky k záveru, že okolnosť, ktorá je v námietke zaujatosti označená za dôvod pre vylúčenie namietanej sudkyne z prejednávania a rozhodovania veci, nie je z hľadiska § 14 ods. 1 O.s.p. právne významná. Vzhľadom na to rozhodol, že JUDr. Diana Solčányová nie je vylúčená z prejednávania a rozhodovania veci.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 10. marca 2008

JUDr. Emil F r a n c i s c y , v. r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: